

**LASTENSUOJELUN PERHEHOIDON
PALKKIOT JA KORVAUKSET**

1.1.2021 ALKAEN

---

1 PERHEHOIDON HOITOPALKKIO

Hoitopalkkio

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalla on oikeus saada hoidosta palkkiota (hoitopalkkio). Perhehoitolain (263/2015) 16 §:n mukaisen hoitopalkkion vähimmäismäärä on perhehoidossa olevaa henkilöä kohden 826,90 € kalenterikuukaudessa 1.1.2021 alkaen (v. 2020 816,21 €/kk).

Hoitopalkkiota ei makseta perhehoitoon sijoitettua omaa alle 18-vuotiasta lastaan hoitavalle henkilölle eikä henkilölle, joka on kieltäytynyt vastaanottamasta palkkiota. Hoitopalkkio voidaan erityisestä syystä sopia maksettavaksi myös 1 momentissa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä.

Edellä 1 momentissa mainittu ja toimeksiantosopimuksessa sovittu hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Vuodelle 2021 vahvistettu palkkakerroin on 1,465. Vähimmäiset hoitopalkkiot nousevat 1.1.2021 lukien vuoden 2020 tasosta 1,31 prosenttia. Tarkistus tehdään myös sellaisissa hoitopalkkioissa, jotka on sovittu hoitopalkkion vähimmäismäärää suuremmiksi tai pienemmäksi, ja jotka perustuvat ennen tarkistusajankohtaa voimassa olleeseen toimeksiantosopimukseen.

Palkkioiden ja kustannusten korvauksen indeksikorotukset toteutetaan muun suuruisiin palkkioihin STM: n kuntainfon 15/2020 mukaan. Löytyy sähköisenä yleensä vuoden lopussa sosiaali- ja terveysministeriön sivuilta <https://stm.fi/perhehoito>

Käytäntöön soveltaminen:

1.1 Perushoitopalkkio

Perhehoidon hoitopalkkiosuositus 1.1.2021 alkaen:

€/kk	€/vrk
826,90 €	27,56 €

Pääsääntöisesti sijaisperheessä asuvan alle 25-vuotiaan lapsen/ nuoren hoidosta maksetaan perhehoitajalle kokoaikainen hoitopalkkio. Jälkihuollossa olevan 18 vuotta täyttäneen nuoren perhehoidon jatkumisesta sovitaan nuoren jälkihuoltosuunnitelmaa laadittaessa. Jälkihuolto suunnitelma laaditaan viimeistään noin puolivuotta ennen kuin nuori täyttää 18 vuotta. Jälkihuoltosuunnitelmassa arvioidaan nuoren mahdollisuudet itsenäiseen asumiseen. Jos perhehoidon katsotaan olevan välttämätöntä nuoren itsenäistymisen tukemiseksi 18 vuotta täytettyään, otetaan perhehoidon jatkoon kesto arvioitaessa huomioon nuoren avun, ohjauksen ja tuentarve sekä nuoren opiskelu. Jälkihuoltosuunnitelmaa tarkastastetaan vähintään kerran vuodessa, jolloin myös perhehoidon jatkumisen tarve huomioidaan. Nuoren avun ja tuen tarpeen ol-

lessa vähäistä voidaan perhehoidon palkkio puolittaa nuoren täyttäessä 18 vuotta. Nuoren perhehoidon päättyessä, perhehoitaja voi jatkaa nuoren tukihenkilönä tai tukiperheenä, jos siitä on jälkihuoltosuunnitelmassa sovittu. Seuraavissa tilanteissa perhehoidon palkkio automaattisesti puolitetaan.

Perhehoitajalle maksetaan 50 % hoitopalkkiosta:

- alle 18 -vuotias lapsi asuu viikot toisella paikkakunnalla ja käy viikonloput sijaisperheessä
- alle 18 -vuotias lapsi on yli 2 kk sairaalahoidossa, maksetaan 3. sairaalassaolokuukaudesta eteenpäin palkkio tämän suuruusena

Perhehoitajalle maksetaan 50% hoitopalkkiosta:

- yli 18-vuotias nuori asuu viikot opiskelupaikkakunnalla ja käy viikonloppuisin sijaisperheessä
- yli 18-vuotias nuori on yli 2 kk sairaalahoidossa, maksetaan 3. sairaalassaolokuukaudesta eteenpäin palkkio tämän suuruusena
- nuori on varusmies- tai siviilipalvelusta suorittamassa ja käy viikonloppuisin sijaisperheessä.

Hoitopalkkion korottaminen:

1.2 Kelan vammaisetuuksiin kytkeytyvä korotettu hoitopalkkio

Hoitopalkkiota voidaan korottaa yhteisestä sopimuksesta, kun lapsi saa Kelan maksamaa Lain vammaisetuuksista 650/2007 mukaista alle 16-vuotiaan vammaistukea, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea, eläkettä saavan hoitotukea tai aiemmin myönnettyä lapsen hoitotukea.

Kelan tieto 14.10.2020:

Perusvammaistuki	93,39 €/kk	korotus palkkioon 30 %
Korotettu vammaistuki	217,93 €/kk	korotus palkkioon 50 %
Ylin vammaistuki	422,25 €/kk	korotus palkkioon 100 %

Palkkio tarkistetaan Kelan vammaistuen tarkistuksen yhteydessä. Korotettu hoitopalkkio maksetaan takautuvasti Kelan tekemän päätöksen mukaisesti. Kelan hoitotuen lakkaaminen ei kuitenkaan välttämättä johda hoitopalkkion alentamiseen.

1.3 Työntekijän arvioon perustuva korotettu hoitopalkkio

Vaikka lapsi ei saa Kelan em. vammaisetuuksia, mutta lapsen tilanteen tuntevat työntekijät (esim. sosiaalityöntekijät) arvioivat lapsen hoidon, kasvatuksen tai lapsen lähiverkoston kanssa tehtävän yhteistyön erityisen haasteelliseksi, suositellaan hoitopalkkioon 30 %:n korotusta. Korotus tarkistetaan asiakassuunnitelman yhteydessä vuosittain.

1.4 Perhehoitajan ansiotyöstä poissaolon aikainen hoitopalkkio

Mikäli asiakassuunnitelmassa sovitusti sijaisvanhemmista jompikumpi jää pois ansiotyöstä mahdollistaakseen lapsen/ lapsien hoidon kotona, voidaan kokoaikaista perushoitopalkkiota korottaa ansiotyöstä poissaolon ajaksi 100 % ensimmäisen lapsen osalta. Seuraavien sisarusten perushoitopalkkiota suositellaan korotettavaksi 50 %. Korotus palkkioon tehdään määräaikaisesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Kodin ulkopuolella työssä käyvälle perhehoitajalle suositellaan korvattavaksi mahdollinen ansionmenetys, mikäli hän joutuu ottamaan työstään palkatonta vapaata voidakseen osallistua esim. lapsen asiakassuunnitelmanneuvotteluun tai muihin lapsen hoitoon liittyviin palavereihin. Ansionmenetykskorvausta anottaessa tulee esittää palkkatodistus, josta ansionmenetyksen suuruus ilmenee. Kelan erityishoitoraha on ansionmenetyksen korvaamisessa kuitenkin ensisijainen, mikäli edellytykset sen saamiseen täyttyvät.

2 KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN

2.1 Kulukorvaus

Laki perhehoitajain 2 ja 3 §:n muuttamisesta 3 § (948/2006):

Perhehoitajille maksettavia kulukorvauksia tulee perhehoitolain 19 §:n mukaan tarkistaa kalenterivuositain vuoden alusta elinkustannusindeksin (lokakuu 1951=100) edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti.

Perhehoitolain 17 §:n mukaisen kulukorvauksen vähimmäismäärä on 1.1.2021 alkaen 424,16 euroa. Myös muita kuin vähimmäismääräisiä kulukorvauksia tulee tarkistaa elinkustannusindeksin pisteluvun muutosta vastaavasti 1.1.2021 alkaen. Elinkustannusindeksin pisteluku lokakuussa 2019 oli 1975 ja lokakuussa 2020 se oli 1979. Indeksien pisteluku on noussut noin 0,20 prosenttia. Erityisestä syystä kulukorvaus voidaan maksaa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä.

Käytäntöön soveltaminen: Kulukorvaus v. 2021

- 0–11-vuotiaasta 424,16 €/kk tai 14,14 €/vrk
- 12–16-vuotiaasta 481,69 €/kk tai 16,05 €/vrk
- yli 17-vuotiaasta 595,50 €/kk tai 19,85 €/vrk
- Mikäli sijaisperhe vastaa nuoren toimeentulosta opiskelupaikkakunnalla, kulukorvausta ei vähennetä. Asiasta on sovittava nuoren asiakassuunnitelmassa tai jälkihuoltosuunnitelmassa.
- Sijoitettavan alle yhden kuukauden yhtäjaksoinen sairaalahoido tai muu sovittu oleskelu muualla kuin sijaisperheessä ei vähennä kulukorvausta.

Kulukorvaus kattaa seuraavat kulut:

- ravinto
- asuminen
- harrastukset
- henkilökohtaisista tarpeista ja muusta elatuksesta aiheutuvat tavanomaiset menot
- tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset, joita muun lainsäädännön nojalla ei korvata.

Lisäksi kulukorvaus sisältää lastensuojelulain nojalla perhehoitoon sijoitetulle lapselle tai nuorelle hänen omaan käyttöönsä mainitun lain nojalla annettavat käyttövarat.

2.2 Kulukorvauksen maksaminen vähimmäismäärää pienempänä

- Kun nuori on suorittamassa asevelvollisuuttaan, siviilipalvelusta tai opiskelee toisella paikkakunnalla ja käy viikonloppuisin sekä lomillaan sijaisperheessä, maksetaan sijaisperheelle kulukorvausta 297,75 €/kk, joka on 50 % kulukorvauksen määrästä.
- Mikäli nuori on pitkäaikaisessa (yli 6 kk) työsuhteessa perhesijoituksen aikana, tehdään yksilöllinen suunnitelma siitä, mistä kuluista ja hankinnoista nuori vastaa itse (huomioitavia seikkoja ovat esim. työmatkakulut, käyttövarat, vaatteet, autokoulumenot ja toimeentulo). Tällöin sosiaalityöntekijä tekee sijaisperheen ja nuoren kanssa yhdessä suunnitelman sijaisperheelle maksettavan kulukorvauksen vähentämisestä.
- Mikäli sijoitettavan sairaalahoito tai muu sovittu oleskelu muualla kuin sijaisperheessä kestää yli kuukauden, maksetaan korvausta kuluihin, jotka ovat olemassa sijoitettavan poissa ollessakin (asumiskulut, käyttövarat jne.). Maksetaan 50 % kulukorvauksen vähimmäismäärästä.

2.3 Perhehoitajan ilmoitusvelvollisuus

- Perhehoitajan tulee ilmoittaa yhdyshenkilölle välittömästi esimerkiksi palkkioiden ja korvausten maksuperusteissa tapahtuneet muutokset. Ilmoitusvelvollisuus koskee erityisesti sijoitettujen lasten poissaoloja, kuten sairaalajaksoja.

2.4 Terapia ja terveydenhuolto

- Kulukorvaukseen sisältyvät tavanomaiset perusterveydenhuollon kustannukset kuten terveystarkastukset, lääkekustannukset infektiosairauksista jne. 22 €/kk saakka.
- Erikseen korvataan sairaalamaksut, poliklinikkamaksut, kohtuulliset kustannukset silmälaseista (perustuu kustannusarvioon), piilolinssit, hammashoito ja muut ei tavanomaiseksi luokiteltavat terveydenhuoltomenot. Mahdollinen vammaistuki huomioidaan sen myöntämisperusteena olevasta sairaudesta aiheutuvia kulu- ja korvattaessa (Kelan etuudet: www.kela.fi).

- Sovitut lapsen terapiasta aiheutuneet kulut matkakuluineen korvataan Kelan hyväksymän suuruisena *0,20 €/km*, siltä osin kuin sairausvakuutus ei niitä korvaa. Terveystieteiden ja terapeuttoihin liittyvien matkojen osalta perhehoitaja hakee ensin Kelan matkakorvauksen. Omavastuuosuus voidaan korvata sosiaalityöstä. Sijaisvanhemman ansiomenetys palkattomasta poissaolosta korvataan työnantajalta saadun todistuksen perusteella.

2.5 Opiskelukulut

- Opintoraha on ensisijaisena etuutena tarkoitettu kattamaan opiskelusta aiheutuvat kustannukset, joista sovitaan jokaisen nuoren kanssa yksilöllisesti sosiaalityöntekijän kanssa.
- Erikseen voidaan harkinnalla korvata opiskelusta aiheutuvat suuret kustannukset kuten oppikirjat, erityisvaatetus, muut välttämättömät erityisvälineet, matkakulut (Kelan koulumatkakorvauksen ylittävältä osalta) ym. opiskelusta aiheutuvat ylimääräiset menot.
- Perhehoidossa olevan/ olleen alle 25-vuotiaan nuoren keskiasteen tai lukion sekä ensimmäisen ammattitutkinnon suorittamisesta johtuvat kulut korvataan edellä esitetyllä tavalla eikä nuoren tarvitse kattaa näitä opintolainalla. Mikäli nuori kuitenkin nostaa opintolainan, sovitaan hänen kohdallaan taloudellinen avustaminen erikseen.
- Kun nuori asuu viikot opiskelupaikkakunnalla (eikä sijaisperheelle makseta täyttä kulukorvausta), voidaan nuorta avustaa toimeentulotukinormia soveltaen ottaen tulona huomioon opintoraha ja asumislisä, menona yksinäisen perusosa. Taloudellinen tuki maksetaan asiakassuunnitelman mukaisesti joko sijaisperheelle tai nuorelle itselleen.

2.6 Harrastuskulujen korvaaminen

- Kulukorvaus kattaa harrastuksesta, harrastusmatkoista ja harrastusvälineistä aiheutuneita kuluja noin *38 €/kk*. Mikäli säännöllisestä harrastuksesta aiheutuvat kustannukset ovat enemmän, korvataan siitä aiheutuvia kustannuksia enintään *383,00 €/v*. Tätä kalliimpien harrastuskustannusten osalta tarvitaan erityinen peruste ja asia täytyy olla sovittu asiakassuunnitelmassa.
- Polkupyörän ja kypärän hankintaa avustetaan enintään *420,00 €* lapsen tarpeen mukaisesti. Summa koskee koko sijoituksen aikaa ja se voidaan jättää useampaan pyörään sijoituksen aikana.

2.7 Lapsen lomanvietosta aiheutuvat kustannukset

- Lapsen lomanvietosta aiheutuvia tositteellisia kuluja voidaan korvata sosiaalityöntekijän kanssa sovittaessa vuosittain *200,00 € saakka* sekä lapsen leirikuluja harkinnan mukaan.

2.8 Korvaus oman auton käytöstä

- Perhehoitajille ja tukiperheille korvataan oman auton käytöstä kelan taksan mukaisesti, joka on tällä hetkellä *0,20 €/km*.
- Korvausta maksetaan tukiperheille tilanteissa, joissa he ovat joko hakenneet lapsen luokseen tai vieneet lapsen takaisin kotiinsa sekä sijaisperheille tilanteissa, jotka liittyvät lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämiseen liittyviin neuvotteluihin tai tapaamisiin. Oman auton käytön omavastuu on n. 100 km (20 euroa/kk) ja sen ylittävä osuus korvataan.
- Terveystieteiden liittyvien matkojen osalta perhehoitaja hakee ensin Kelan matkakorvauksen. Omavastuuosuus korvataan sosiaalitoimesta.

2.9 Muut erityiset kulut

- Passin ja henkilökortin hankkimisesta aiheutuneet kulut korvataan erikseen.
- Lapsen matkakulut vanhempien tai muiden lapselle läheisten henkilöiden luo korvataan asiakassuunnitelman mukaisesti.
- Tietokoneen hankintaa voidaan avustaa vain erityisistä syistä (esim. opiskeluun liittyvät syyt) ja tällöinkin kohtuullisesti tietokoneiden yleisen hintatason mukaisesti.

2.10 Lapsen käyttövarat

Lastensuojelulaki 55 § (417/2007):

Sen lisäksi, että opintoja ja harrastuksia tuetaan:

lapselle tai nuorelle on hänen omaan käyttöönsä henkilökohtaisia tarpeita varten annettava kalenterikuukaudessa käyttövaroja iästä ja kasvuymäristöstä riippuen seuraavasti:

- alle 15 -vuotiaalle lapselle määrä, joka vastaa hänen yksilöllistä tarvettaan
- 15 vuotta täyttäneelle lapselle tai nuorelle vähintään määrä, joka vastaa yhtä kolmasosaa lapsen elatusvalain (671/1998) 7 §:ssä säädetystä yhdelle lapselle suoritettavasta elatusuen määrästä.
- Alaikäisellä on oikeus itse päättää 2 momentin perusteella maksettujen varojen käytöstä sen estämättä, mitä holhoustoimesta annetussa laissa säädetään
- Lapsen sijoituspaikan tulee pitää kirjaa lapselle annettujen käyttövarojen maksamisesta. Kirjaukset on lähetettävä tiedoksi 13 b §:ssä tarkoitettulle lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle vuosittain. Kirjaukset on toimitettava 31.1. mennessä edellisen vuoden osalta.
- Käyttövarat sisältyvät kuukausittaiseen kustannusten korvaukseen.

Tarkistetaan elinkustannusindeksin vuosimuutoksen mukaisesti

3 KÄYNNISTÄMISKORVAUS

Palkkioiden ja kustannusten korvauksen indeksikorotuksista on STM:n kuntainfo 15/2020.

Käynnistämiskorvaus

Perhehoitolain 18 §:n mukaisen käynnistämiskorvauksen enimmäismäärää tulee tarkistaa elinkustannusindeksin pisteluvun muutosta vastaavasti.

Käynnistämiskorvauksen enimmäismäärä on 1.1.2021 alkaen 3012,25 € perhehoidossa olevaa henkilöä kohti.

Tähän enimmäismäärään saakka voidaan korvata lapsikohtaisesti hoidon käynnistymisestä aiheutuvia kodin irtaimistohankintoja, mahdollisista sijaiskodin muutostöistä aiheutuvia kustannuksia sekä lisäksi sijoituksen alkuvaiheessa tarvittavia vaatetus- ja muita perushankintoja. Osana perhehoitajalle maksettavaa käynnistyskorvausta voidaan korvata perhehoitajan itse maksamat PRIDE – valmennuksen materiaalikustannukset. Käynnistämiskorvauksen määrä tarkistetaan vuosittain.

Käytäntöön soveltaminen:

Sijaisperhe laatii luettelon lapsen tarvitsemista tarvikkeista ja mahdollisista kodissa tehtävistä muutostöistä. Tältä pohjalta arvioidaan käynnistämiskorvauksen suuruus. Sovitut hankinnat korvataan kunnalle toimitettujen kuittien perusteella tai sosiaalityöntekijä antaa ennalta maksusitoumuksen hankintoihin. Jos perhehoitaja lopettaa toimintansa lyhyehkön ajan kuluessa tai perhehoito päättyy muusta syystä, voidaan osa käynnistämiskorvauksesta periä takaisin.

Perhehoitoliiton suosituksen mukaan käynnistämiskorvauksen kuoleentumisajasta voidaan sopia, vaihdellen 3–5 vuoden välillä. Mikäli perhehoito lakkaa lyhyemmän ajan kuluessa, voidaan kohtuus ja tilanne huomioiden periä kuoleutumaton osa käynnistämiskorvauksesta takaisin. Lapselle hankitut asiakassuunnitelman mukaiset tavarat esim. pöytä, sänky, vaatetus, harrastusvälineet seuraavat lasta sijoituksen päättyessä.

KELAN ETUUDET

- Lapsilisä maksetaan Lapsilisälain (796/1992) 6.2 §:n mukaan perhehoitajalle. Kustannuskorvausta ei vähennetä tämän perusteella.
- Kelan myöntämä vammaistuki peritään kunnalle (vammaisuuksiin kytkeytyy korotettu hoitopalkkio)
- Terveystenhoitoon liittyvien matkojen osalta perhehoitaja hakee ensin Kelan matkakorvauksen. Omavastuuosuus korvataan sosiaalitoimesta.

OIKEUS VAPAASEEN

Perhehoitajalaki 6 § (312/92):

Oikeus vapaaseen

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi arkipäivää kutsa-kin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana. Palkkion maksamisesta perhehoitajan vapaan ajalta sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Perhehoidon järjestämisestä vastaavan kunnan tai kuntainliiton tulee huolehtia tai tarvittaessa avustaa perhehoidossa olevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä perhehoitajan vapaan ajaksi.

Yleisenä periaatteena:

Perhehoitajan vapaan ajalta ei vähennetä palkkiota eikä kulukorvausta. Oikeuden vapaaseen toteuttamisen vaihtoehdot käytännössä:

Toimeksiantosopimuksen teon yhteydessä neuvotellaan perhehoitajan kanssa vapaa-oikeuden toteuttaminen jollakin seuraavista vaihtoehdoista:

- Kunta voi järjestää perhehoidossa oleville lapsille sijaishoidon perhehoitajan vapaan ja tarvittaessa myös sairauden ajalle eri tavoin, esim. tekemällä toimeksiantosopimuksen perhehoitajan sijaiselle, tukiperhehoidon, tilapäisen sijoituksen toiseen perheeseen tai kunnan tai järjestöjen muuna sosiaalipalveluna esimerkiksi leiritoimintana.
- Perhehoitajan valinnan mukaan pitämättömän vapaan korvaus on yhden kuukauden peruspalkkion suuruinen, mikäli kaikki vapaat jäävät pitämättä, toteutuneiden kuukausien mukaan. Lyhyempi pitämätön vapaa korvataan päiväkohtaisesti.
- Lyhytaikaisessa perhehoitosuhteessa oikeus vapaaseen korvataan rahana kuukauden hoitopalkkioon suhteutettuna keretyneisiin vapaa-arkipäiviin.
- Perhehoitaja voi valita oikeuden vapaaseen toteutettavaksi siten, että hän itse järjestää lapsen hoidon vapaansa ajalle ja vapaajärjestelyistä aiheutuvat kustannukset korvataan kulukorvauksena.

HYVINVOINTI- JA TERVEYSTARKASTUKSET

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia palveluja. Päätoimiselle perhehoitajalle mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen on järjestettävä vähintään joka toinen vuosi.

- **Vakuutus**

Tapaturma- ja vahinkovastuuvakuutus

Sijoitettaessa on aina selvitettävä, onko kunta vakuuttanut perhehoidossa olevan lapsen/ nuoren tapaturmavakuutuksella ja vahinkovastuuvakuutuksella. Jos kunta ei ole vakuuttanut lasta, suositellaan, että lapsen oma perhe ottaa kotivakuutukseensa em. vakuutukset.

Sijoittajakunnalla ei ole lakisääteistä velvoitetta ottaa perhehoidossa oleville henkilöille em. vakuutuksia.

4 TUKIPERHETOIMINTA

Lastensuojelulain 7 luku, Avohuolto

Tukiperhetoiminta on yksi Lastensuojelulain 36 § mukainen avohuollon tukitoimi lapsen ja hänen perheensä auttamiseksi. Tukiperhe voi olla myös sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna.

Lastensuojelulaki (417/2007) Soveltamisoppaan mukaan:

Avohuollon tukitoimia tulee räätälöidä niin, että perhe todella kokee saavansa apua ja että ne turvaavat lapsen hyvinvointia.

Lapsi voi tarvita tukiperhettä esimerkiksi silloin, kun vanhemmilla on vaikeuksia kasvatus- asioissa, perheen ihmissuhteissa on ongelmia, vanhemmat ovat eroamassa/eronneet, vanhemmilla on psyykkistä tai fyysistä väsymystä tai perheen elämäntilanteessa on kriisi. Tukiperhetoiminnan tavoitteena on tukea perhettä niin, että se jatkossa selviytyy omin voimin. Tukiperheen ihmissuhteet voivat auttaa lasta selviytymään elämän muutoksista. Tukiperhetoiminta voi tuoda pitkäjänteisesti toteutettuna myös pysyvyyttä lapsen elämään. Lapsi saa sieltä uusia virikkeitä, kavereita ja aikuissuhteita, jotka tukevat lapsen kasvua. Samalla tukiperhetoiminta auttaa vanhempia jaksamaan, tarjoamalla heille tilaisuuden hengähtää.

- **Tukiperheen rikostaustan selvittäminen**

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002).

Tukiperheen rikosrekisteriotteen tarkistamiseen sovelletaan 5 §, koska tukiperhehoito katsotaan lyhytaikaiseksi perhehoidoksi:

Jos perhehoitajain 1 §:ssä tarkoitettu toimeksiantosopimus koskee perhehoidon antamista alaikäiselle, tulee kunnan tai kuntayhtymän ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Rikosrekisteriotteen kelpoisuusaika 6 §:

Rikostaustan selvittämiseksi tämän lain nojalla esitetty rikosrekisteriote ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi.

Merkintä rikosrekisteriotteen esittämisestä ja otteen palauttaminen 7 §:

Rekisteriotteen nähtäväksi esittäneen henkilön henkilötietoihin saadaan tehdä ainoastaan merkinnät rikosrekisteriotteen esittämisestä ja otteen tunnistetiedoista. Työnantaja tai muu henkilö, joka on tämän lain mukaan saanut rikosrekisteriotteen nähtäväksi, ei saa ottaa siitä jäljennöstä. Rikosrekisteriote on palautettava otteen esittäneelle henkilölle viipymättä.

Perhettä pyydetään esittämään rikosrekisteriotteet siinä vaiheessa, kun heille ollaan suunnittelemassa tukiperhelapsen sijoittamista. Ennen sopimuksen tekoa tukiperheeksi ryhtyvän perheen tulee esittää kunnan sosiaalityöntekijälle perheen vanhempien rikosrekisteriotteet. Mikäli tukiperhevanhemman puoliso vaihtuu tukiperhetoiminnan aikana, suositellaan, että myös uusi puoliso toimittaa rikosrekisteriotteen lapsen perheeseen sijoitaneelle kunnalle. Perhehoitajan täysi-ikäisen lapsen tulee myös toimittaa rikosrekisteriote, mikäli hän osallistuu sijoitetun lapsen hoitoon ja hänen kanssaan tehdään toimeksiantosopimus.

- **Tukiperhevalmennus**

Tukiperhettä tarvitsevien lasten elämäntilanteet ja -kokemukset tekevät tukiperhehoidosta entistä haasteellisempaa. On tärkeää, että tukiperhe saa ennen toiminnan aloittamista riittävästi tietoa lapsesta ja valmennuksen kautta tukiperhetoiminnasta lastensuojelun avohuollon tukitoimena. Toiminnan alettua tukiperhe tarvitsee tukea sekä sosiaalityöntekijältä että vertaistukea toisilta tukiperheiltä.

- **Tukiperhetoiminnan toteutus**

Mikäli lapsen oman sosiaalityöntekijän sekä lapsen ja perheen tapaamisissa päädytään hakemaan lapselle tukiperhettä, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä antaa lapsen ja perheen täytettäväksi tukiperhehakemuksen.

Toiminnan alkaessa laaditaan aina tukiperhesopimus sekä tukiperhesuunnitelma, joissa määritellään tuen tarve, tukiperhetoiminnan tavoitteet (lapsen, hänen vanhempansa sekä sosiaalityön näkökulmista), kesto ja toteutuksen ajankohdat. Samalla sovitaan yhteistyökäytännöt, jotka helpottavat lapsen sopeutumista tukiperheeseen. Tukisuhteet ovat aina yksilöllisiä ja toteutuksessa tulee huomioida lapsen ikä ja tarpeet.

- **Hoitopalkkio ja kulukorvaus**

Suosituksia ovat laskennallisia perhehoidon hoitopalkkiosta ja kulukorvauksesta. Kulukorvaus sisältää lapsesta aiheutuvat tavanomaiset kulut (esim. ruokamenot). Kulukorvaukseen kuulumattomien menojen korvauksesta tukiperheen tulee keskustella tukiperheessä olevan lapsen vanhempien ja/ tai kunnan sosiaalityöntekijän kanssa.

- Palkkio 27,56 €/vrk
- Palkkion korotus (ks. edellä kohta 2, Perhehoidon hoitopalkkio)
  - 30 % 35,82 €/vrk
  - 50 % 41,33 €/vrk
  - 100 % 55,11 €/vrk

Tarkistetaan eläkelain (395/2006) 96 §:n palkkakertoimella

- Kustannusten korvaus 22,98 €/vrk
- Yksi tukiperheviikonloppu on 3 vrk => yhden tukiperheviikonlopun kustannukset ilman korotuksia:
151,62 €/ hoidettava lapsi (palkkio + kulukorvaus x 3 vrk).
- Lisäksi tukiperheelle maksetaan lapsen kuljettamisesta aiheutuneita ennalta sovittuja matkakustannuksia kelan taksan mukaan, mikä on tällä hetkellä
0,20 €/km.

Huomioitavaa: Tukiperhepalkkioiden korotus tulee tehdä vuosittain automaattisesti perhehoidon palkkioiden ja kulukorvausten tapaan sosiaali- ja terveysministeriön kyseiselle vuodelle vahvistaman työntekijäin eläkelain palkkakertoimen mukaisesti (ks. 1. luku). Kulukorvauksen määrä tarkistetaan elinkustannusindeksin mukaisesti (ks. luku 2).

5 TUKIHENKILÖTOIMINTA

Lastensuojelulain 7 luku, Avohuolto

Tukihenkilötoiminta on yksi Lastensuojelulain 36 §:n kohdan 3 mukainen avohuollon tukitoimi lapsen tai nuoren ja hänen perheensä auttamiseksi. Tukihenkilötoimintaa voi olla myös sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna.

- **Tukihenkilön soveltuvuus**

Tukihenkilöä valittaessa kiinnitetään huomiota tukihenkilöksi hakeutuvan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin ja yhteistyökykyyn. Soveltuvaa koulutusta ja valmiutta osallistua tukihenkilöille ja lastensuojelun toimijoille järjestettäviin koulutuksiin ja vertaistapaamisiin katsotaan eduksi. Tukihenkilön rikostaustan selvittämiseen sovelletaan Lakia lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) pyytämällä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä tämän toimintaohjeen kohdan 1.6 tapaan.

- **Palkkio ja kulukorvaus**

Palkkio *93,13 €/kk* sisältäen vähintään kaksi tapaamista kuukaudessa. Tuntiperusteinen palkkio on *15,52 €/tunti*.

Kustannusten korvaus *53,30 €/kk* on tarkoitettu tukihenkilötoiminnan toteutuksesta aiheutuviin sekä tuettavan että tukihenkilön kuluihin. Lisäksi myönnetään tukihenkilön matkakuluihin *0,20 €/km*.

6 PERHEHOITOA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) ja -asetus (419/92)
- Perhehoitolaki (263/2015)
- Lastensuojelulaki (417/07)
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/77)
- Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta (581/2008)
- Asetus sosiaalihuoltoasetuksen 12 §:n muuttamisesta (419/92)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/00)
- Laki ja asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/92), (912/ 92)
- Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta 251/2003
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/02)
- Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (314/92)
- Laki ja asetus lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta (619/ 96), (556/ 94)
- Hallintolaki (434/03)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista 1806/2009
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sairausvakuutuslain 2 luvun 4 §:n mukaisesti perusteista avohoidon ja laitoshoidon määrittelemiseksi 1343/2004
- Asetus lastensuojeluasetuksen muuttamisesta 546/1990